

Promocija programa nacionalnih stipendija „Za žene u nauci“ održana je u utorak, 12. januara u amfiteatru „Mihajlo Pupin“ na Prirodno-matematičkom fakultetu, Univerziteta u Novom Sadu. U promociji ovog programa, koji je u Srbiji prisutan pet godina, učestvovala su prof. dr Milica Pavkov Hrvojević, dekan Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, Sanja Burg, L'Oréal Balkan, Digital and Corporate Communications Manager, dr Jovana Grahovac, sa Tehnološkog fakulteta iz Novog Sada, laureatkinja za 2014. godinu i dr Jelena Aleksić, sa Prirodno-matematičkog fakulteta, dobitnica stipendije za 2015. godinu.

Prof. dr Milica Pavkov Hrvojević je tom prilikom izrazila svoje veliko zadovoljstvo što je PMF dobio ulogu domaćina promocije programa L'Oréal Balkan „Za žene u nauci“. Posebno se zahvalila dobitnici iz 2015., dr Jeleni Aleksić, jednoj od tri dobitnice stipendije L'Oréal Balkan 2015 i najzaslužnijoj da ovaj događaj bude upriličen na PMF-u.

Godine 1998. L'ORÉAL i UNESCO su sklopili partnerstvo iz kojeg je nastao međunarodni program "Za žene u nauci" ("For Women in Science") koji prepoznaje potencijal žena u svetu nauke i nastoji da promoviše njihovu ulogu u društvu. Ovaj program, danas postoji u celom svetu, i podseća na važnost osnaživanja žena i na ovim prostorima.

Dekanica je istakla da je tradicionalna srpska kultura vekovima patrijarhalna, i da je dominantna uloga žene - majke i domaćice, a da se posledice repatrijarhalizacije, koja se dešavala ranih 90-tih godina prošlog veka, oseća i danas. O tome govori statistika od svega 40% radno sposobnih žena u Srbiji koje su zaposlene, što je daleko ispod evropskog nivou. Ni u zapadnoj Evropi nije uvek bilo ovako, a ni danas nije idealno. I na zapadu je nauka institucionalno seksistička. Razlike su brojne: od otvorene ili prikrivene diskriminacije do nekih bioloških, pre svega reproduktivnih razloga. Zbog toga žene bivaju obeshrabrene i prinuđene da odustaju od svojih akademskih pozicija poslova od kojih žive, profesionalnih priznanja i naučnih dostignuća. S toga je, smatra dr Milica Pavkov Hrvojević, cilj svih koji se baveo naukom i obrazovanjem da brušu razlike koje na žalost još uvek postoje. L'Oréal se pokazao kao odlični saveznik u borbi protiv predrasuda, stereotipa, i uložio ogroman napor za izgradnju novog, pravednijeg društva koje pruža jednake šanse za sve. Ona je podsetila na Platonove reči, koji je još u IV veku pre naše ere bio svestan istine da: "Država koja ne vaspitava, ne uvežbava žene, liči na čoveka koji vežba samo jednu svoju ruku." Tokom istorije, zapadna civilizacija je mahom vežbala samo jednu ruku, a borba za ostvarivanje ženskih prava bila je duga i traje i danas. Doprinos koji žene daju, i koje mogu da daju nauci, je ono zbog čega bi u borbu za ravnopravnost morali da se uključe svi, i žene i muškarci. Ko zna dokle bi stigla naša civilizacija da su oni koji poseduju moć u društvu davno shvatili istinitost i važnost Platonovih reči? -L'Oréal stipendije jedan je od načina da se žene koje se bave naukom ohrabre i podstaknu za dalji rad

u postizanju uspeha. Za takve podvige potrebno je mnogo truda, vremena i hrabrosti. Hrabrosti da se suprotstave dominantnom sistemu mišljenja i kruto definisanom ustrojstvu ponašanja i očekivanja. Sve žene koje uspeju da se izbore sa svojim profesionalnim a i sve druge rodne uloge, zaista su heroine. Ali i najjačima je nekada potrebna podrška i „vetar u leđa“. L'Oréal-ove stipendije su upravo to, i priznanje za do sada postignuto, i podsticaj za dalja postignuća - istakla je dr Pavkov Hrvojević.

Ona je dodala da je PMF svetao primer toga koliko žene mogu da budu uspešne na polju nauke. Na ovom fakultetu odnos studentkinja prema studentima je 7:3. Ova statistika ruši onu univerzalnu predrasudu da su muškarci dominantni u fundamentalnim, dok su za žene rezervisane društvene i humanističke nauke. Istorijskih primera žena - naučnica jeste procentualno malo u odnosu na muškarce - naučnike. Nobelovu nagradu do sada je dobilo pedesetak žena, i bezmalo osamsto muškaraca. Uprkos mnogim preprekama brojne žene istraživači, naučnice, su se izborile za svoje „mesto pod suncem“. Još u antičkim spisima nalazimo podatke o ženama koje su se bavile naukom u drevnoj Indiji, starom Egiptu i antičkoj Grčkoj. Moderna istorija beleži ženska imena bez kojih svet danas ne bi izgledao onako kako izgleda. Paradigma ženskog uspeha u nauci je pre svih Marija Kiri koja je u svom radu bila daleko ispred muških savremenika. Njen rad je prepoznala Švedska akademija dodelivši joj dve Nobelove nagrade, za fiziku (1903.) i hemiju (1911.). Za svoj istraživački rad u oblasti hemije Nobelovom nagradom (1935.) nagrađena je i njena ćerka Irena Žolio Kiri. Tu je i Sofija Vasiljevna Kovalevska, najpoznatiju ženu u istoriji matematike, prva žena profesor i član Akademije nauka u Sankt-Peterburgu, po kojoj je nazvan jedan krater na Mesecu i jedan asteroid. Ova skraćena lista ne bi bila potpuna bez imena Marija Sibila Merien, prve entomološkinje, kao i Emili Neter, koja je dala veliki doprinos osnovi Ajnštajnovе opšte teorije relativnosti, i ostavila značajne radove iz teorije grupa i algebre.

- Već ovih nekoliko primera potvrđuje geslo kojim se L'Oréal vodi u programu „Za žene u nauci“ a to je: „Svetu je potrebna nauka – nauci su potrebne žene“ – zaključila je prof. dr Milica Pavkov Hrvojević.

